

ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Комисия за изработване на проект за
Конституция на България

ПРОТОКОЛ

На 25 юни 1991 г. се проведе заседание на Конституционната комисия за изработване на проект за Конституция на България при

ДНЕВЕН РЕД:

1. Обсъждане глава осма "Местно самоуправление и местна администрация".

Към протокола се прилага списък на присъствувалите. Заседанието беше открито в 8,50 ч. и ръководено от господин Янаки Стоилов.

- 0 -

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Колеги, да започнем заседанието с обсъждането на главата за местното самоуправление и местната администрация.

По заглавието имате ли предложения?

Не е ли по-добре "Местна власт".

БОРИС КОЛЕВ: Това значи четвърта власт. Това ще го аргументираме ли? Защото ако пишем "местна власт", трябва да аргументираме защо смятаме, че е местна власт, т.е. че е друг вид власт.

РД/МТ

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Тук може да се кажат няколко вида аргументи.

Първият е, че става дума действително за разделянето на централната и на местната власт, т.е. идеята за самоуправление-то. Заедно с това пък, че в местната власт се проявява и самата държавна власт, доколкото има държавно представителство по места.

Така че можем да обясним и с едните и с другите аргументи.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Аз поддържам това заглавие. Пределно ясно е за обикновения наш гражданин. Защото, ако сложим "местна власт", трябва разшифровка кое е самоуправление, кои са местни органи на държавната власт и т.н. Освен това няма предложения по заглавието. Сполучливо е сегашното заглавие.

ОБАЖДАТ СЕ: Добре си е заглавието, дайте да не го пипаме.

СТЕФАН СТОИЛОВ: Аз не желая да утежнявам дискусията, но понеже съм го внесъл писмено напомням, че по моему главата трябва да се нарича "административно-териториално устройство", което обхваща всичките елементи, не само на организацията на властта, на на териториалното разделение, на принципите на функциониране, на системата на формиране на органите и т.н.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Аз смятам, че заглавието така, както е дадено, трябва да остане, защото то изразява именно тези два момента на самоуправлението и на местната администрация.

Така че аз мисля, че не бива да създаваме ново необосновано и набързо съчинено заглавие.

КИРИЛ ЖЕЛЕВ: Моето мнение е също в тази посока да се запази текста така.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Да приемем ли, че това е заглавието, което остава и по което няма да има възражения?

СТЕФАН СТОИЛОВ: Аз оттеглям моето предложение.

ОБАЖДАТ СЕ: Да.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Сега по текста на ал. 1 на чл. 143.

ДИМИТЪР ВЕЛЕВ: Аз бях направил предложение, в което предлагам територията да се дели на три административно-териториални единици - кметствата, общините и областите. Но след дълбоко обмисляне стигнах до извода, че е прибързано решение и ми се струва, че така, както е даден текстът, е добър. Просто искам да заявя, че оттеглям моето предложение, което е направено не само по този текст, а и по следващите, свързани с това обстоятелство, че територията се дели на три отделни административно-териториални единици.

Аз поддържам този вариант, който е предложен и оттеглям моето предложение.

СТЕФАН СТОИЛОВ: Аз съм изразил становище в подкрепа на тристепенната система, но в същото време като етап в развитието на структурата на местното самоуправление. Предложението, което съм направил, предполага Конституцията да го уреди. В този смисъл то се различава от текста, който е заложен в проекта. Не бих искал да излагам допълнителни аргументи, но искам категорично да подчертая, че България през следващите десетина-петнадесет години не може да функционира само с малки общини и едно високо ниво на големи области, както предлагаха някои други колеги на множество околии. Това е абсурд. Не съществува никъде в света и ако ние го приемем, мисля, че ще направим лоша услуга на нацията, която ни е изпратила тук.

В изказването си аз предложих двете възможности, от които всъщност комисията е приела едната - със закон да могат да се образуват други единици. Затова аз тази пауза няма да я пледирам и ще се съобразя на пленарното заседание със становището, което приема днес нашето съвещание. И при този вариант има възможност да бъдат решени тези въпроси, които поне аз държа да бъдат решени.

Независимо от това обаче по чл. 1 бих искал да поставя още един-два въпроса, които се съдържат в първоначалното ми

предложение, а именно много основания са налице да се установи специфична териториална единица около столицата. Това също може да стане.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Нека да разделим двата въпроса. Нека проведем дискусиата по първия, от гледна точка на степените на деление.

БОНЧО РАШКОВ: Аз също съм направил предложение във връзка с чл. 143. Предложението има две хипотези. Едната е да има тристепенно административно-териториално деление. Не бих желал сега да се аргументирам, но напълно подкрепям изказаните съображения от архитект Стайнов.

Поддържам предложението си във връзка с чл. 143 за втора алинея, хипотезата на която е границите на административно-териториалните единици и техните административни центрове да се определят със закон, а не както е в проекта за Конституция това да става с акт на президента.

Аз смятам, че този въпрос, който има изключително голяма важност за нашето държавно устройство би следвало да се решава от парламента. Тъй като ние приехме в чл. 1, ал. 1, че републиката е парламентарна.

Във всички случаи решаването на този проблем от парламента би следвало да става като се отчита мнението на заинтересованото население, което може да се изрази чрез референдум или чрез общо събрание. По този начин ние действително можем да решим по-демократично този въпрос, като изхождаме от долу нагоре.

Така че аз държа да се включи в този текст на чл. 143 и това второ мое предложение. А на президента да остане приорегатива, който да бъде отразен в чл. 109, т. 5 да променя само границите и центровете на административно-териториалните единици.

РЕПЛИКА: Границите, не центровете.

БОНЧО РАШКОВ: Във връзка с ал. 2 искам да изтъкна следните две съображения. Мен не ме устройва само тя, тъй като другите административно-териториални единици могат да се създават със закон, но не е казано, че тези териториално-административни

единици могат да бъдат степен, йерархично ниво. Те могат да бъдат и доброволни сдружения, каквито познаваче в Германия, във Франция и на други места. А ние тук пледираме за степен на административно-териториално деление.

Така че след като сме започнали да определяме този принцип в ал. 1 логично е да го довършим, както става в конституциите на всички държави. Защо почваме, прекратяваме и предоставяме възможността закона да го реши? Нека това да бъде решено чрез текста като принцип конституционен на ал. 1 изцяло.

ВЕЛИКО ВЕЛИКОВ: Аз поддържам тристепенното управление в България. Аз мисля, че е абсолютно доказано и по-полезно ще бъде тристепенното управление.

БОРИС КОЛЕВ: Искам да започна с това, с което завърши господин Великов. Хубаво би било да не се съчетава труда на Комисията по административно и териториално устройство и местните държавни органи, а пък вече пленарната зала да реши колко да бъдат йерархичните равнища. Но тъй като комисията и в проекта за Закон за местното самоуправление предложи три йерархични равнища на административно-териториално деление, аз предлагам просто да се допълни: "територията на Република България се дели на общини, околии и области". Текстът остава нататък същия. Ал. 2 би трябвало да отпадне.

Какво означава "други административно-териториални единици могат да бъдат създавани със закон"? Това йерархичните равнища ли са, освен тези три посочени в ал. 1 или са някакви други териториални образувания. Защото ако са сдружавания на териториални единици по-нататък в текста на чл. 145 е казано, че общините могат да се сдружават за решаване на общите въпроси. Това дори и да не се напише, щом не е изрично забранено, то закона го допуска. Аз не знам защо тук трябва да има такива пожелателни разпоредби?

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Имаме два варианта. Единият, който е заложен в проекта - допускането на възможност да се създават нови административно-териториални единици. Към това смятам, че би трябвало да допълним и органи на самоуправление в

тях, за да можем при необходимост да използваме тези нива пълноценно.

Другият вариант е да се развие тази структура, ако това е преобладаващото мнение.

Но смятам, че и при двете разрешения ние в близко бъдеще няма да бъдем ограничени във възможността чрез Закон за местното самоуправление и административно-териториалното деление да отговорим на тези потребности.

Единственото, което може би е по-трудно да преценим, ако тази Конституция действа по-дълго въвеждането на трите степени може да се окаже ограничително. Защото за преходния период вероятно ние няма да избегнем необходимостта от едно такова деление. Но може би в по-далечна перспектива вероятно ще се пристъпи към необходимо окрупняване и дали тогава няма да бъде твърде обременителна дейността по изменението на Конституцията.

Така че имаме тези два варианта, според мен, върху които трябва да помислим и кой да развием в окончателен вид.

БОРИС КОЛЕВ: Но понеже е предвидено Обикновено народно събрание да прави промени в Конституцията аз мисля, че механизмът не е чак толкова тежък, за да се извършат тези промени.

Освен това не забравяйте, че чл. 144 казва, че местното самоуправление се извършва, се осъществява в общините.

РЕПЛИКА: Това също подлежи на уточнение.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Всъщност ние ако не отидем на създаването на такова междинно звено и към някаква форма на самоуправление в него, според мен, ние с нищо не придвижваме самоуправлението напред. Просто създаваме евентуално по-добри възможности за централизирано управление, но не и различно от сегашната система на местна самостоятелност.

ВЕНЦИСЛАВ БЪЧВАРОВ: Аз искам да обърна внимание и върху нещо, което и господин Стайнов каза. Точно тук му е мястото.

Чл. 143 да бъде от една алинея и тя трябва да гласи: "Територията на Република България се дели на общини, околии, области и столична голяма община".

БОЖАНОВ: Искам да ви съобщя писменото предложение, което съм направил. Първо, главата да стане седма и да се разположи непосредствено след Министерския съвет.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Не, няма да е уместно, тъй като изчерпваме централните власти и тогава преминаваме към другите.

БОЖАНОВ: На чл. 143 предлагам една по-дълга разшифровка.

(1) Територията на Република България се дели на общини, околии и области.

(2) Общините се образуват от едно или повече съседни населени места (кметства).

(3) Околиите се образуват... (Всички шумят в залата и нищо не се чува)

(5) ... (Всички говорят и нищо не се чува)

(6) В градовете с население с над 100 000 жители могат със закон да се създават административни райони.

По отношение на самоуправлението и държавната власт смятам, че околийският център ще бъде място, където ще се срещат двете власти.

ТОДОР ЛЮЦКАНОВ: Подкрепям така, както е предложен чл. 143. Това е член, който може да обедини залата, тъй като привържениците на двустепенната структура никак не са малко. И ако ние се опитаме да наложим тристепенна структура ще срещнем опозиция от доста хора и ще се разделим.

Освен това ясно е, че ако отсега сложим третас труктура ще започнат безкрайни спорове за практическото управление в тази трета структура, което още повече ще усложни нещата.

Така че аз ви призовавам да се обединим около този текст, който е достатъчно гъвкав да даде възможност и за двустепенна и в определени ситуации на тристепенна структура и на всякаква структура, отколкото да заковем тристепенна структура и да превърнем залата в безкрайни дискусии.

КРЪСТЮ ТРЕНДАФИЛОВ: Мен ме е страх именно от тази гъвкавост на текста в конституцията. Но мен ме е страх, че непосредствено след нейното приемане могат да настъпят непрекъснати безкрайни промени в административното деление. Това е, което

ме притеснява. Затова държа тризвенното да се запише в текста.

ЮЛИЙ БАХНЕВ: Всъщност това, че формулировката е гъвкава, е предимство, вместо да се страхуваме от него.

МАНЬО МАНЕВ: Струва ми се, е в този текст общината е със съвсем друго значение и друг пълнеж. Общината е почти в този вид, в който са сега общините. На тази основа са противоречията, които се получават.

Струва ми се, че ние най-напред трябва да изясним това нещо, за да имаме по-нататъшен успешен ход. Ако действително ние приемем общината в този си вид ще отидем към едно.

Аз смятам, че тъй като тук се извърши една немалка работа, г-н Трендафилов може би ще посочи, в момента даже е завършен един проект за изграждане на около 1150 общини, но техният размер е поставен в рамките на две села - максимум 3-4. Това е обхватът им.

При такава структура, ако се отиде към области, смятам, че всички тук ще променим нашето отношение към това териториално деление. Затова моето лично виждане е, че околията е необходима в рамките на сегашното, впрочем виждането на това, което е. А ако остане сегашната община, тогава може да се разсъждава по друг начин.

ВЕНЦИСЛАВ БЪЧВАРОВ: Или обяснено с други думи, под понятието "община" се разбира малко по-голям размер на сегашните кметства. А под понятието "околия" се разбира по-малък брой на сегашните общини.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Аз мисля, че трябва да се приеме текстът така, както е предложен.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Колеги, струва ми се, че губим излишно време. Проблемът за двустепенно или тристепенно деление на територията на страната е разискван много пъти на различни равнища и в групи от различни състави. Затова ми се струва, че би било разумно да се сложи към чл. 143 втори вариант - тристепенното деление.

СТЕФАН СТАЙНОВ: Вчера си позволих да акцентирам върху необходимостта да действуваме по начин, по който да се позволи да се приеме конституцията. Мисля, че това е най-важното.

Ако ние превърнем дискусията по чл. 143 в дискусия

за степените на административно-териториалното устройство, аз ви гарантирам, че ние конституция като Велико Народно събрание няма да приемем. В това съм дълбоко убеден и съм длъжен тук на всичките си колеги да го кажа. Ако има някой, който да е абсолютно дълбоко убеден, че не може да мине България без тристепенна на този етап, това съм аз. И за да си позволя в предишното си изказване да дам три възможни подхода към този проблем от гледна точка на конституцията, която сега приемаме, повярвайте ми то не е въпрос на хрумване. Лошото е, че ние тези въпроси на местното самоуправление в Конституционната комисия и в Народното събрание не ги разглеждахме достатъчно дълго, цялостно и задълбочено. Тук е трагедията. И сега щем не щем по силата на цайт-нота, в който се намираме, ще трябва да приемем някакво компромисно решение.

Вие се безпокоите, г-н Стоилов, от това, че ако заложим в конституцията тристепенна система междинното звено би било трудно за преодоляване в перспектива. И това е възможно. И ако ние имаме време, аз тук ще ви предложа конкретен текст, който дава право на съюз на общини, който е формиран като юридическа личност и е достигнал обхвата на околия да получи нейните функции. Тоест, и с конституцията, и със законите - стига да има време да се обмислят - могат да създадат условия процесите да протичат по посока на обективното.

Аз съм за тристепенното, но в същото време знам, че тристепенното е безперспективно, тъй като процесите, които протичат в целия свят са в посока на интеграция. Но днес България не може да мине без него.

Това становище, което вземе комисията, това ще поддържам. В момента аз изразявам мое становище. Аз съм притеснен, защото нямаме време. Ние не сме докоснали други не по-малко съществени въпроси на местното самоуправление, които трябва да намерят място в нашата конституция и по които ще има не по-малко дискусии.

Аз например ще поставя с острота въпроса за демократичната процедура за формиране на структурите. За мен тя е далеч по-важна от всякакви други съображения. Мен ми е безразлично дали Народното събрание ще ги одобрява или президентът, или

Министерският съвет. Важното е в резултат на каква процедура са формирани тези структури. Това нещо, ако конституцията претендира, че ще бъде демократична, трябва да го постанови.

Трябва да влезем във въпроса за общинската собственост. Трябва да влезем във въпроса на общинските финанси. Не е достатъчно да заявим, че има самостоятелен бюджет.

ПЕТЪР БЕРОН: Аз съм за тристепенната система. Предлагам да прекратим дискусията поброя на степените и да дадем възможност за два варианта. Защото ако ние не ги дадем сега, в залата те пак ще възникнат.

Така че ние трябва да опитаме едно гласуване, да видим, и да преминем към следващите въпроси, които трябва да решаваме днес.

Мисля, че няма начин да избегнем гласуването на степени. Развиха се много аргументи в полза на тристепенното деление. Тук става въпрос и за околийската полиция, става въпрос и за прокарване на държавната политика на това ниво, което е много важно и което е със съдбоносно значение за нашата страна в момента. Сега ние не можем да си позволим никакво теоретизиране с европейския опит и с всичко. Ние нямаме европейски опит. Ние имаме наши балкански проблеми, които не трябва да изпускаме.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Мога ли да предложа, или който от нас докладва долу в залата, че в самата Комисия по административно-териториалното устройство и местното управление преобладава възгледа за тристепенна структура, но като цяло този въпрос нито в комисията, особено в конституционната, не се възприема еднозначно. И поради тази причина трябва да е обсъден евентуално долу в залата, като се постареем да спестим дискусията.

Все пак аз бих искал тук да гласуваме по този въпрос, за да няма неяснота.

БОНЧО РАШКОВ: Конституцията не я правим за днешния ден, за периода до края на годината, а ние я правим в перспектива от 15-20 години. Този въпрос може да се уреди с една заключителна разпоредба, според която ние бихме могли да направим изборите сега при това административно-териториално деление, а новият конституционен принцип да влезе в следващото деление. Без това за неговото реализиране ни трябват най-малко 4-5 години, какъвто е опитът на Франция, на Италия. Това деление не можем да го направим за два месеца.

АТАНАС МОЧУРОВ: Аз направих едно предложение за материята за териториално-административното деление да бъде предмет на специален закон, а не на Конституцията. Не знам какво становище е взето по това предложение, но ми се струва, че фиксирайки в Конституцията тези две или три степени, ние ограничаваме възможностите по-нататък за развитие на страната.

ЮЛИЙ БАХНЕВ: Аз смятам, че достатъчно сме дискутирали и всъщност ние вече приехме, че ние имаме местно самоуправление и местна администрация. Следователно ние ще делим на две местните органи - органи на местно самоуправление и органи на администрацията. И в ал.1, първото изречение може да остане: "Територията на Република България се дели на общини и области". Общините съответствуват на местното самоуправление, а администрацията на областите.

Второто изречение на чл.143 може въобще да отпадне. И ще кажете, че това позволява нашата алинея втора: "Други административно-териториални единици могат да бъдат създавани със закон" и нещата в местните органи на самоуправление - кметства, а в големите градове да има административни райони. Лично аз смятам, че в големите градове могат да бъдат също кметства.

МАРИЯ ХРИСТОВА: Аз искам да подкрепя текста, който сме включили. Бъркотията е толкова голяма, че в една Конституция трябва да включим само това, което е безспорно. Въобще няма формула, която да определи какъв е статутът нито на едното, нито на другото, т.е. това са само понятия. Предстои със закон да се уреди както местното самоуправление, така и местната администрация. По общ и добър текст аз мисля, че никой от нас не е в състояние да предложи.

Така че нека да подкрепим този текст, който дава големи правомощия и след това едно Обикновено Народно събрание да изготви един Закон за местното самоуправление и местната администрация, който закон да уреди както статута на отделните общини и области, така и необходимостта от съществуване на други административни единици. А сега, колкото и да развиваме в различни посоки нашите съждения, очевидно, че до общ извод няма да стигнем.

ЖЕЛЕВ: Аз също подкрепям текста, който е предложен. Бих искал да помоля колегите също да го подкрепят.

Възниква един проблем за всички ни - ние продължаваме да свързваме местното самоуправление с администрацията. А в

същото време може да кажем, че има четири звена в общата йерархия на администрацията - кметства или кмет - това ни дава възможност за алинея втора. Можем да имаме следващо звено, което е на ниво община - самоуправление и администрация, която обслужва това самоуправление. Третото ниво може да бъде околия. Също като звено в общата йерархия на административно управление. Може да имаме четвърто ниво - област, и т.н. Нека да не броим нивата на управление и да смесваме самоуправлението с управление. В този смисъл мисля, че текстът, който е предложен, дава тази много по-широка възможност - реално да реализираме функциите на изпълнителната власт в общата система, йерархично разположена от горе до долу с тези възможности, които предоставят двете алинеи. И мисля, че ако се отърсим от общото желание за смесване на самоуправлението с управлението...

ПЕТЪР БЕРОН: Въпросът за околията не е въпрос на местното самоуправление и не може да влезе в Закона за местното самоуправление. Той е въпрос на управление, въпрос на провеждане на държавна политика.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Лично моето мнение в случая е, че ако ние запишем околия, след това ще трябва да дискутираме половин или един час дали околията е административно-териториална единица или ниво на самоуправление. Това наистина е много спорно. Така че аз си мисля, че е по-добре да приемем гъвкавия вариант, защото въвеждането в Конституцията на трите степени поражда за нас още много спорни въпроси, по които трябва да продължим да дискутираме.

ПЕТЪР БЕРОН: Околията има смисъл да бъде създадена само като ниво на държавно управление.

: В закона, който е изготвила комисията, пише, че общината се създава там, където населението е изявило желание да се самоуправлява. Това желание на населението в 90 на сто е отразено в това, което е направено - 1150 общини. Хората са дали съгласие да има такива общини. Затова околията и следващото ниво в никакъв случай не трябва да бъдат ниво на самоуправление, а защото хората ги е страх от това, че някой отгоре ще им раздава пари. Общините ще имат бюджет и ако искат да правят нещо общо в рамките на околията, те трябва да поделят средствата. Но ако отидат 1150 общини, да ги разделим на девет или на три-

надесет области не може в една област да има 150 общини. Това трябва да се разбере. И се получава пак откъсване на централната власт. В последните три години областите нищо не свършиха.

Аз предлагам, тъй като глава е "Местно самоуправление", да се запише, че орган на местното самоуправление е общината. А други административни единици се създават със закон, т.е. и областта, и околията. Защо ще слагаме областта в текста, а околията няма да я слагаме?

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Добре, може ли все пак да приемем по-гъвкавия текст, като в Закона за местното самоуправление всички тези идеи ще могат да бъдат уредени. Конституцията няма да бъде пречка.

БОРИС КОЛЕВ: Аз се извинявам, но това е палеативна мярка. Вижте, аз предвиждам републиканския вариант за развитие на страната. Ще се редуват парламентарни и правителствени кризи, гарнирани със стачки. Ще стане така, че правителствата през два месеца ще кроят страната така, както им хрумне. Не се ли заковат тези неща сравнително стабилно в Конституцията. Вижте, аз не знам Конституция в света, която да има такъв лабилен текст, където да не е указано на какво се дели националната територия. Абсурдно е.

СТЕФАН СТАЙНОВ: Има, има. Включително и Френската конституция.

БЪЧВАРОВ: Дайте да сложим всичко на място. Ние разглеждаме чл.143, откъснат от всички останали членове. Затова трябва в чл.143 да бъде заковано най-напред - какво представляват единиците община, околия и област. Оттук нататък чл.144 казва: "Местно самоуправление". Оттам нататък органи на местното самоуправление, накрая органи на изпълнителната власт. Трябва да има една градация. Затова спорът тук е дали чл.143 да гласи в първия вариант: "Територията на Република България се дели на общини, околии и области" или да гласи: "Територията на Република България се дели на общини и области и други административни териториални единици, които могат да се създадат със закон". Това е вариантът.

И понеже почти нямаме време искам да си направя и другите предложения.

Член 151 по същество е безпредметен, защото общинските съвети могат да оспорват пред съда актовете и действията, които се

нарушават.

В чл.150 много моля една малка редакционна поправка. Да звучи така: "Централните държавни органи и техните представители по места осъществяват контрол за законосъобразност върху актовете и нормите на местното самоуправление само когато това е предвидено със закон".

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Смущава ме обстоятелството, че тези, които най-много настояват за необходимостта от околии, всъщност с тези идеи не се гарантират допълнително самоуправление, а само се настоява за въвеждането на нови административно-териториални структури. Това е според мен проблемът, който не може да ни избави... Защото ако на нас ни е необходимо междинно звено, ние трябва да разбираме с какво то може да дореша решените проблеми на самоуправлението, а не просто, че ще имаме някаква допълнителна администрация. Този въпрос винаги може да се разшири. Не е това болният въпрос.

: Ние и досега си имаме области и общини. Даже общините сега са уедрени и областите не можаха да допрат нито до нуждите, нито до същността на това, което е необходимо. Как сега, по какъв начин да ги направим някакви специални общини? Областите ще ги ръководят и ще допрат до нуждите и до живота на самата община. Ние сега си имаме области-недоносчета, имаме си и общини. Значи да продължаваме по същия начин.

: Колеги, нека да не мислим, че тези области и тези общини ще продължават да съществуват по същия начин. Нали със закон ще им бъдат дадени нови функции, нови структури ще има в самите органи, съвсем нова организация ще се създаде вътре в тях. Не бива да изхождаме от това, което е било до момента. По-важното е какво съдържание ще имат тези административно-териториални единици, отколкото самото деление.

: Подкрепям напълно вашата идея, господин Стоилов. След като въпросът за околията и за областта с нищо не се допират до самоуправлението, безсмислено е в момента да спорим до безкрайност дали да има две нива на управление или едно ниво на управление. В крайна сметка държавното управление може да се направи каквито си иска форми, за да управлява тази държава, стига да не посяга на самоуправлението. И наистина

няма смисъл, до безкрайност ще спорим и долу в залата ще спорим и нищо няма да родим. Освен ако някой защитава околията като форма на самоуправление. Това вече е друг въпрос.

: В настоящия момент, когато се говори за самоуправлението на общини, се разбира действително самоуправление в текста на околии, които ние виждаме, застъпвайки характерното третиране на проблема. Защото, пак искам да повтора - общините в този вид, в който те се съставят, не се третират в този текст, а самоуправлението е отнесено именно към самоуправление на общините или околията, в аспекта, за който тук става дума.

Аз съм от тези, които считат, че трябва да има самоуправление на две равнища - на община и на околия. По силата на какво ще лишим хората на това равнище, ако се създаде, да решават сами своите проблеми. По времето на Живков не са отнемани тези права, а сега ще ги отнемем.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Добре, може ли все пак да се придържаме към сегашния основен текст на ал.1, първото изречение: "Територията на Република България се дели на общини и области" и във втората алинея да остане вече тази възможност, която повечето от нас не оспорват: "Други административно-териториални единици могат да бъдат създавани със закон". Аз обаче бих искал да ви предложа тук да допълним следния текст: "Други административно-териториални единици и органи на самоуправление в тях могат да се създават със закон". Нека да оставим открит този въпрос в двете посоки. Този текст ни дава всички възможности. Нека да го запишем. Тогава ще бъдем по-свободни в по-нататъшната дискусия. Приема ли се?

Тогава да доизясним и другите два проблема, преди да уточним окончателно текстовете. Проблемът е за Столичната община. А дали трябва да включим изрично едно изречение. Би могло да стане така: "Териториалното деление и статутът на столичната община се определя с отделен закон". Бихме могли да вмъкнем такова изречение, защото това винаги е било специфично и Столичната община, самата тя трябва да има своя структура.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Още през 1934 г. е имало опити да се създаде Закон за столичната община. В него няма нищо особено. Въпросите са в количествено измерение, а не в качествено. Столичната община, както всяка община, е община. Само че нейните функции и компетенции са така да се каже по максимума. Тя поема всички

по обем, докато малките общини не могат. Имаше още един опит да се прави Закон за столичната община и повече от два-три текста, които отразяват някои специфични особености, не могат да се намерят.

Затова аз предлагам, ако има някои специфични особености, те да влязат в Закона за местното самоуправление, където да отделим една глава за столичната община. Тук има някои общи специфични проблеми за големите градове, това е, че те се делят на райони. И аз мисля, че второто изречение трябва да остане, а със закон ще се определят вече особеностите на София, особеностите на Пловдив и т.н.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Тук се има предвид, че във Франция в столичния град съществуват и отделни общини, което при тях е една положителна стъпка, защото в рамките на целия град могат някои от функциите да се дефинират.

СТЕФАН СТАЙНОВ: Аз не съм в състояние в краткото време, с което разполагаме, да коментирам спецификата на един столичен район спрямо един район на голям град, тъй като ще влезем в много професионална сфера, но искам да обърна внимание, че става дума за две неща, които са различни. Едното е каква да бъде вътрешната структура на големия град, в това число и столичния. Тук действително въпросът е за големина на града, а не за столични функции. Практиката на развитите страни е това да бъдат райони, но не само че това е практика, а има и тенденция тези райони, създадени през миналите десетилетия като чисто административни структури, постепенно да получават самоуправленски правомощия. Конкретен пример мога да ви дам с реорганизацията, която беше направена на арондисманите в Париж. Те сега започват да функционират не само като представителства на кметството на Париж, а като органи макар и с ограничено самоуправление на тези общности.

Затова и моето становище по въпроса беше, и така съм го записал, че териториалното деление и структурата на големите градове се разпределят на райони или общини, по волята на населението на градовете.

Вторият въпрос е свързан с взаимодействието между големия град и прилежащия му район. Това са проблеми на пръв поглед чисто устройствени, възникнали като устройствени, но прераснали след време и във въпроси на управлението, въпроси

политически и то изключително общо. И затова в момента в Европа няма район на столица, подчертавам, не само на голям град, а преди всичко на столица - и Лондон, и Париж, и Копенхаген, и Берлин, и т.н., които да нямат специфична административно-териториална устройствена организация. Дали ще става дума за Съвета на голям Лондон, дали ще става дума за съвета на голям Копенхаген, дали ще става въпрос за региона на Париж - това са формации, които са тръгнали спонтанно, постепенно по пътя на съюзаването и постепенно законодателят ги е интернационализирал. Въпросът е ние трябва ли да чакаме да минем целия този път на осъзнаване на връзките или ако той е стигнал някаква степен на зрялост с Конституцията, респективно със закон, въпрос на адрес, да му дадем правните основания или не. Но в никакъв случай не може да се отъждествят сложните взаимовръзки на една столична структура и нейната територия с взаимовръзките между който и да било друг голям град и неговата територия.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз затова ви предложих едно такова второ изречение в първата алинея, което и сега го има, но то би могло да се сведе до столицата, за районите в големите градове, смятам, че е отразен в ал.2. Така че няма нужда изрично да го повтаряме. И затова текстът евентуално да бъде такъв: "Столицата на Република България се дели на общини и области. Териториалното деление и статутът на столичната община се определят с отделен закон".

ЖИВКО МИЛАНОВ: "Столицата и другите големи градове".

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: "Ал.2. Други административно-териториални единици (тук необходимо ли е в скоби да се изброяват общини, кметства и т.н.? - Не.) и органи на самоуправление в тях могат да се създават със закон".

Така смятам, че член 143 е уточнен.

СТЕФАН СТОИЛОВ: Господин Стоилов, в чл.143 не е обхванат въпросът за процедурата.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз смятам, че трябва да го пренесем в чл.144.

СТЕФАН СТОИЛОВ: Но чл.144 е посветен само на общината.

Ако не възразявате само за минутка аз ще ви прочета съвсем кратък текст. Аз съм го определил като отделен член.

"Ал.3. Областите и центрoвете им и редът и условията за образуване на общините се определят със закон."

Второ, териториалният обхват на общините се определя доброволно от населението, а обхватът и центрoвете на административно-териториални единици, създавани по сила на ал.2, чл.143, се определя с указ на председателя на републиката, след волеизявление на населението. Не съобразно, а след.

И "закриване", свиване, 'разделяне' и присъединяване на административно-териториални единици и населени места, или накратко казано административно-териториални промени, се извършват по условие и по ред, определени със закон, като във всички случаи те трябва да са подкрепени от мнозинството на заинтересованото население".

Целта на всичките тези предложения е Конституцията еднозначно да утвърди като единствена възможност демократичната процедура за формирането на самоуправляващи се общности и за промените в тях, единствено в условия, че населението е съгласно-.

ПЕТЪР БЕРОН: Изобщо не е възможно да се постигне консенсус за границите на тези самоуправляващи се общности. Две съседни села винаги ще имат безкрайни спорове коя граница къде ще отиде.

СТЕФАН СТАЙНОВ: Господин Берон, има точно определени процедури, които се практикуват в света. Тя е първо на волеизявление, след това има процедура на споразумения и накрая има процедура на арбитраж. Но това е демократичната процедура, която аз предлагам.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Идеята е ясна, само че тя е много условно казана. Аз искам да ви върна към чл.109, точка 5. Един от спорoвете беше за това дали да остане в компетенциите на президента, или да се отиде в Народното събрание, както беше в предните варианти. Това може би сега също трябва да решим - към Великото Народно събрание или към президента. В двата случая обаче текстът може да добие следната редакция: "Определя границите на административно-териториалните единици и техните центрове след провеждането на местни референдуми".

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Остава ли някаква друга тема, господин Стайнов, по този текст? Мисълта ми е от тези няколко

алинеи решава ли се въпросът за един текст?

СТЕФАН СТАЙНОВ: Това е въпрос на системно място. Ако процедурата по създаването на единиците трябва да се уреди в главата за президента... За мен за президента трябва да бъде: "Утвърждава границите в областите на административно-териториални единици в случаи, предвидени в закона". А процедурата за установяването на бъде в предметния обхват на главата за местното самоуправление.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Добре, може ли да запишем един текст 143а, чието съдържание сега да уточним с част от това, което прочетохте?

СТЕФАН СТОИЛОВ: "Чл.143а. (1) Областите и центрoвете и редът и условията за образуването на общините се определят със закон. Териториалният обхват на общините се определя доброволно от населението."

Аз се извинявам, но областите се определят със закон и няма нищо общо с определяне на организацията на областите. Това значи, че този въпрос се решава от Народното събрание със закон и не може след това с други документи да се променя. Също и въпросът за центрoвете.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Аз предлагам този въпрос, който арх.Стайнов третира, да решим като го отнесем към компетентността на един или друг орган. Естествено, щом като го отнесем към компетентността на Народното събрание, то ако има нормативен характер ще го реши със закон, а ако няма нормативен характер, ще го реши с решение. Не от формата на акта да тръгнем, а от компетентността на органа, който трябва да го реши.

СТЕФАН СТАЙНОВ: Аз съм длъжен да заявя, че това не мога да го приема и долу ще отстоявам конституционна гаранция за демократична процедура.

БОНЧО РАШКОВ: Аз също подкрепям предложението на арх. Стайнов.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Добре тогава, нека да се предложи тази идея и долу в залата да я обсъдим.

Преминаваме към чл.144.

В този член, където се казва, че местното самоуправление се осъществява в общината, а може би текстът би могъл да се раздели в няколко алинеи по следния начин:

"(1) Общината е основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление."

И по-нататък да продължи с второ изречение.

"(2) Териториалният обхват на общините се определя след допитване до населението."

"(3) Общината е юридическо лице."

Това е по чл.144. Няма проблеми.

Член 145 третира проблема със сдружаването.

СТЕФАН СТАЙНОВ: Аз тук имам предложения. Става дума за нещо, което не е много популярно, но въпреки това се прилага. Аз предлагам по същество допълнителни алинеи.

"(2) Със закон може да се предвиди задължително съюзяване на общини във връзка с решаване на общи екологични или териториално-устройствени задачи, организиране на съвместно обслужване или управление на общата инфраструктура."

Това са задължителни съюзи, които съществуват за определен период от време, за да решават координирано проблеми, изграждат се структури, които поемат и след това те изчезват. Това нещо се практикува в страните, които имат малки и удребнени общини. Затова е заложено във Френската конституция като процедура, а в Гръцката конституция или испанската е заложено като възможност на администрацията. На тази основа има реална възможност да бъдат решени сложни въпроси, които се очертават в страната. Примерно между един Пловдив, който се затваря като тенденция на градска община, или пък сравнени с един Благоевград, където е обратно, там територията обхваща около 30-40 села според волеизявлението, което са направили хората.

Това е форма на ограничаване, мога да кажа, относително и в определени случаи, ограничаване на рамките на самоуправлението.

ПЕТЪР БЕРОН: Имам един въпрос. Много странно звучи: "Общините могат да се сдружават". След като има свобода на сдруженията, всеки с всекиго може да се сдружава, на какво основание ние още веднъж правим благоволение на общините, като им даваме правото да се сдружават?

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Не, тук става дума за друго. Ние не говорим за сдружаване на граждани, а за сдружаване на някакви публични субекти, за да могат те в резултат от това сдружаване да получат определени права.

ПЕТЪР БЕРОН: Каква е разликата между сдружаването на общините и сдружаването на други юридически лица?

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Има разлика, защото те са административни единици, така че има много аспекти последици тяхното сдружаване. Смятам, че текстът не пречатствува решаването на проблемите и даже е по-скоро необходим, отколкото излишен.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Сдружаването повече се отнася до самоуправляващите се единици, административните деления. Те имат държавна йерархия. Да остане така, както е.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Обединяваме се около идеята по следния начин:

"(1) Общините могат да се сдружават за решаване на общи въпроси.

(2) Законът създава условия за обединяване на общините." Тоест, да подчертаем, че законът ще стимулира и ще предоставя евентуално функции, когато се окрупняват тези общини.

ПЕТЪР БЕРОН: И без това ни обвиняват, че тази Конституция е прекалено естатическа и че прекалено много се казва, че държавата разрешава това или държавата разрешава онова. И сега държавата благоволява в тази Конституция да разреши на общините да се сдружават. За тази Конституция това е един минус. Разрешителният режим в Конституцията е минус за нея.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Това не е разрешителен режим. Тук има само прокламиране на принципа. Възможно е да отпадне, но не и беда да остане.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Аз искам да обясня смисъла. Необходимостта от такъв текст възниква във връзка с обстоятелството, че тук се борави с държавни финанси, бюджетни финанси и поради това е необходимо геренално разрешение за възможните всякакви комбинации с финансови средства, с бюджетни средства за решаване на общи въпроси.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Смятам, че господин Берон няма да упорства срещу този текст.

По чл.146 - Задава ми се само въпросът дали е необходима втората алинея. Тя нищо не ни дава.

СТЕФАН СТАЙНОВ: С корекцията в чл.144 отпада необходимостта от този текст.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Тогава да остане само чл.146 с неговата алинея първа.

По чл.147 - дали въобще трябва да решаваме в Конституцията начина, по който се избира кметът?

СТЕФАН СТАЙНОВ: Ако мога да ви помогна, да ви кажа. Аз правих справка в тези конституции, с които разполагам. Има конституции, които го решават еднозначно - с пряко, други също еднозначно - от съвета. Испанската конституция се е изхитрила и е записала, че кметовете се избират от населението или от съвета и са предоставили със закона да се решава по всяка вероятност според състоянието на обществото.

МАРГИТ ПАНОВА: Въпросът за избирането на кмет зависи изцяло от размера на общината. Ако общината е от едно или две населени места, разбира се, че ще се избира от населението, но ако това е една община, интегрирана в бъдеще от 30-50 000 души, то не може да се избира от населението. Затова най-умно е да се каже: "Избира се според закона".

: Хората искат да си избират кмета. Тях не ги интересува кого ще изберат за народен представител толкова, колкото кого ще изберат за кмет. Това ги интересува. В момента да имат човек, който да им решава въпросите.

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: Моля ви, да оставим и двата варианта и да ги прогласуваме долу в залата. Трябва да се разберем за едно - кметът партия, глава ли е или държавен служител?

МАРГИТ ПАНОВА: Представител на партия.

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: Знаете ли какво правят тези представители на партии във временните управи, които станаха постоянни? Ако ние допуснем кметът да се избира от населението, отпишете Източна България. Обиколил съм цялата Източна България, госпожа Христова ще ви предложи на закрито заседание на парламента, за да видите невероятните безобразия, които се правят от кметовете с партийни пристрастия в смесените райони. Ние трябва да дадем на тези хора да разберат, че кметът е държавен служител,

а държавният служител работи по закона, ръководейки се единствено от националните интереси. Следователно над него трябва да стои някаква инстанция, като например Конституционният съд, парламентът и другите органи, която в момента, в който започне да вреди на националните интереси, да може да упражни някаква санкция.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Господин Воденичаров, по отношение на избора кой вариант предлагате?

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: Първият вариант.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Кметът трябва да бъде представител на професионалното начало или на над партийното начало. За да може той да бъде професионалист, да служи единствено като държавен служител на интересите, които повелява законът, аз считам, че той трябва да бъде избран от общинския съвет. За да може да се поставят и определени изисквания за ценз, за да може, тук трябва да поразсъждаваме, да може да бъде съветник или въобще да не бъде съветник, а да бъде професионалист поначало и по отношение на него да се осъществява една професионално ръководна и контролна функция от страна на областния управител.

Прекият избор не дава никаква възможност за изисквания относно ценз, относно подготовка и там партийните пристрастия и не само партийните, а родови пристрастия, етнически и всякакви други пристрастия ще бъдат доминиращи и ние няма да постигнем едно добро равнище на управление.

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: Избран от населението, той става местен дерибей, той е несменяем. Докато областният съвет във всеки момент може, след като областният управител подаде сигнала за някакви нарушения, да го свали от длъжност.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Ние вариантите сигурно няма да ги избегнем, но да видим оттук присъстващите хора кои подкрепят чл.147, ал.1. Нека да видим все пак преобладаващото мнение.

Моля ви нека да гласуват тези, които са за избор на кмет от общинския съвет.

За избор на кмет от общинския съвет са гласували четири души, за избор на кмет от населението - 6 души.

Дали не трябва да отпадне алинея трета? - Да.

Нека да преминем към чл.148.

СТЕФАН СТАЙНОВ: Господин Стоилов, аз се извинявам, но преди да преминем към бюджета - чл.148, трябва да решим

въпроса за общинската собственост.

Аз предлагам текст със следното съдържание, нарекъл съм го условно чл.147а: "Общината има право на своя собственост, на свободно разпореждане с нея, включително и на осъществяване на нейна основа на всички форми на стопанска дейност в интерес на териториалната общност".

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Обстоятелството, че ние записахме в чл.117 съществуването на общинска собственост дали пък не решава тези проблеми, или трябва отново изрично да се връщаме към тях. В чл.117 ние сме говорили в две алинеи за общинска собственост. Конституционно е установено съществуването на общинска собственост.

СТЕФАН СТАЙНОВ: Аз пояснявам - мога да кажа така, на три места следя гарантирането на общинската собственост в Конституцията. Едното беше в чл.17, но там решихме режима, а не обхвата.

Предложим съм чл.18а с един опит да се дефинира обхватът, тъй като в момента, а и вчера господин Каракачанов го постави, тенденцията е държавната власт, т.е. държавната собственост да доминира, включително и този законопроект, който ще гледаме, за преобразуването на предприятията. Вижте в момента държавата е придобила голяма част от суверенната, историческа, изконна общинска собственост и се разпорежда с нея.

Аз се извинявам, аз нямам претенция за правна редакция, тъй като не съм юрист, но това, че ние в момента нямаме гаранция за обхвата на общинската собственост като една от основните за местно самоуправление, това е въпросът, който мен ме тревожи. И затова казах, веднъж съм го предложил, предлагам го и тук - да се запише като право на общината.

"Чл.147а. Общината има право на своя собственост, на свободно разпореждане с нея, включително и на осъществяване на нейна основа на всички форми на стопанска дейност в интерес на териториалната общност."

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: За първото изречение аз нямам колебание. Мисля за второто дали е необходимо. Добре, нека да запишем само първото изречение.

"Чл.147а. Общината има право на своя собственост".

въпроса за общинската собственост.

Аз предлагам текст със следното съдържание, нарекъл съм го условно чл.147а: "Общината има право на своя собственост, на свободно разпореждане с нея, включително и на осъществяване на нейна основа на всички форми на стопанска дейност в интерес на териториалната общност".

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Обстоятелството, че ние записахме в чл.117 съществуването на общинска собственост дали пък не решава тези проблеми, или трябва отново изрично да се връщаме към тях. В чл.117 ние сме говорили в две алинеи за общинска собственост. Конституционно е установено съществуването на общинска собственост.

СТЕФАН СТАЙНОВ: Аз пояснявам - мога да кажа така, на три места следя гарантирането на общинската собственост в Конституцията. Едното беше в чл.17, но там решихме режима, а не обхвата.

Предложим съм чл.18а с един опит да се дефинира обхватът, тъй като в момента, а и вчера господин Каракачанов го постави, тенденцията е държавната власт, т.е. държавната собственост да доминира, включително и този законопроект, който ще гледаме, за преобразуването на предприятията. Вижте в момента държавата е придобила голяма част от суверенната, историческа, изконна общинска собственост и се разпорежда с нея.

Аз се извинявам, аз нямам претенция за правна редакция, тъй като не съм юрист, но това, че ние в момента нямаме гаранция за обхвата на общинската собственост като една от основните за местно самоуправление, това е въпросът, който мен ме тревожи. И затова казах, веднъж съм го предложил, предлагам го и тук - да се запише като право на общината.

"Чл.147а. Общината има право на своя собственост, на свободно разпореждане с нея, включително и на осъществяване на нейна основа на всички форми на стопанска дейност в интерес на териториалната общност."

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: За първото изречение аз нямам колебание. Мисля за второто дали е необходимо. Добре, нека да запишем само първото изречение.

"Чл.147а. Общината има право на своя собственост".

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Господин Стоилов, струва ми се, че е неправилно да отпадне ал.3 на чл.147. В такъв случай съставните села ще останат без уреден орган на властта.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: По чл.148 - мисля, че той е сполучлив, въпреки че господин Стайнов има много подробни идеи. Но изглежда те трябва да бъдат уредени от Закона за местните финанси, от Законът за местното самоуправление и т.н.

СТЕФАН СТАЙНОВ: Без да пледирам конкретно искам да обърна внимание и то ако разрешите господин Стоилов, на Конституционната комисия по следното:

Ние нямаме правна система, която да се регламентира с Конституцията, в резултат на което за съжаление и това Велико Народно събрание приема закони по импровизация. Аз например поддържам идеята на министър Костов да се появи една глава, тъй като всъщност как се регулират правно-държавните финанси в тази страна не е ясно. Това е една цяла система, която трябва има своите правни основи и да функционира в интерес на обществото. И ако аз съм направил конкретно предложение за това какви са рамките на Закона за данъците, то е свързано с това, че съм загубил надеждата да видя в България появата на Закон за държавните финанси, който да отговори на тези въпроси. Ние имаме един данъчен закон, в който се казва: "Държавата събира данъците и прави с тях каквото тя намери за добре", а населението е длъжно да плаща.

Общо взето във всичките конституции въпросът за финансирането на самоуправлението е конституционно разработено.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Вие го предложете долу, в залата. Нека там да си кажат думата.

Чл.149 - аз предлагам преди да говорим кой назначава областния управител, да кажем какво е област, така както сме казали какво е община. Текстът да бъде следният: "Областта е административно-териториална единица за провеждане на регионална политика за осъществяване на държавната власт по места и за осигуряване на съответствие между обществените и местните интереси."

И по-нататък - сегашният чл.149 да стане чл.149а.

"Чл.149. Областта е административно-териториална единица за провеждане на регионална политика за осъществяване на държавно управление по места и за осигуряване на съответствие

по между националните и местните интереси."

Преминаваме към чл.149а - за назначаването на областни управители.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Особено ал.2 е много деформирана. Трябва да се оправи.

Алинея първа предлага да се запише не "Министерският съвет", "министър-председателят" да назначава.

Следва да уточним, че областният управител осъществява провеждането на държавната политика, отговаря за защита на националните интереси, законността и обществения ред и осъществява административен контрол. Това да стане ал.2.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Но нека все пак това да остане ал.2. Преди да изведем начина за назначаване на областния управител, ние трябва да кажем, че управлението в областта се осъществява от областен управител, който се подпомага от областна администрация.

Така че ал.1 да бъде така: "Управлението в областта се осъществява от областен управител, който се подпомага от областна администрация".

Алинея 2: "Областният управител се назначава от Министерския съвет за срок от пет години".

ЖИВКО МИЛАНОВ: Защо срок? Няма нужда от него.

ПРЕДС. ЯНАКИ СТОИЛОВ: Добре тогава - без срокаа.

Алинея 2: "Областният управител се назначава от Министерския съвет".

Алинея 3 е сегашната ал.2 на чл.149 в новата й редакция.

Член 150 да се допълни "управление само когато това е предвидено в закона".

Член 151 остава.

С това приключваме главата.

СТЕФАН СТАЙНОВ: Господин Стоилов, извинявайте, аз бях направил едно предложение за един нов чл.151а: "Държавата провежда целенасочена регионална политика, ориентирана към установяване и поддържане на справедлив социално-икономически баланс между различните части на територията, като обръща особено внимание на...".

(Закрито в 11,45 м.)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ:

(Янаки Стоилов)

Зала Ицток 28

ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Комисия по изработване на проект за
Конституция на България

8.307.

ПРИСЪСТВЕНА КНИГА
на 25 юни..... 1991 г.

Председател
 ГИНЬО ГАНЕВ .....

Заместник-председатели:
 ЛЮБЕН АНДОНОВ КОРНЕЗОВ .....

СТОЯН ДИМИТРОВ ГАНЕВ .....

ЕЛЕНА ПЕТКОВА КИРЧЕВА .....

Секретар
 ЯНАКИ БОЯНОВ СТОИЛОВ .....

Ч л е н о в е :

1. АЛЕКСАНДЪР АСЕНОВ ДЖЕРОВ .....
2. АЛЕКСАНДЪР ВАСИЛЕВ ЛИЛОВ .....
3. АЛЕКСАНДЪР ТРИФОНОВ ТОМОВ .....
4. АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ ДИМОВ .....
5. АНГЕЛ СТОЯНОВ МОМОВ .....
6. АТАНАС ГАНЕВ РАДЕВ .....
7. ВАСИЛ ТРИФОНОВ ДОЛАПЧИЕВ .....
8. ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ ИВАНОВ .....
9. ВИКТОР ГЕОРГИЕВ ВЪЛКОВ .....
10. ВЛАДИСЛАВ ЖЕЛЯЗКОВ ДАСКАЛОВ .....
11. ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ ПИРИНСКИ .....
12. ДИМИТЪР ГЕОРГИЕВ ДИМИТРОВ .....
13. ДИМИТЪР ПЕТРОВ ЛУДЖЕВ .....
14. ЕЛКА ГЕОРГИЕВА КОНСТАНТИНОВА .....
15. ИБРАХИМ ТОСУН ТАТАРЛЪ .....
16. ИВАН ЗАПРЯНОВ ГЛУШКОВ .....

[Handwritten signatures and initials over the list of members]

ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Комисия по изработване на проект за Конституция
на България

ПРОТОКОЛ

На 25 юни 1991 г. се проведе заседание на Комисията за изработване на проекта за Конституция на България при

ДНЕВЕН РЕД:

По проекта за Конституция.

Към протокола се прилага списък на присъствувалите.

Заседанието беше открито в 14 ч. и 40 м. и ръководено от господин Любен Корнезов - заместник-председател на комисията.

- 0 -

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Господин Павлов, това е Ваш проект.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ще Ви кажа на какво съм се натъкнал, когато се правеше законът. Това са дребни неща, не са едри, в смисъл - не са принципни.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Господин Първанов каза, че няма да поддържа докрай... Имам съображения в две посоки. Едната беше финансова. Другото е, че на настоящия етап ние нямаме достатъчно силни кадри за изграждането на един такъв Конституционен съд. Двете съображения са преодолими и оттеглям това предложение. Ако вие настоявате - да се внесе в пленарната зала.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: В интерес на истината, ако нямаме Конституционен съд, ние трябва да застанем на позицията Върховен съд да вземем, но там пък моделът вече е саксонският модел, не забравяйте и трябва веднага да разбутаме взаимоотношенията

ДП/ВР

между президент - съд и президент - Народно събрание, защото там пък парламентът се отслабва.

С това аз смятах да контрирам Велко Вълканов, защото той добре развиваше вчера тезата за силна прокуратура за сметка на останалите институции, но питам го - като държите на това...

Ако нямате бележки, аз имам няколко допълнения.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Уточнихме се за Конституционния съд. Господин Първанов, Вие какво смятате по втория въпрос?

ИВАН ПЪРВАНОВ: Две са възможностите: или да се заличи като глава и да отиде към съдебната власт, или, ако Вие настоявате и възразявате решително, то тогава нека да бъде самостоятелна глава, но непосредствено след съдебната власт.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: А систематичното място? Съображенията са - това, всъщност, са конституционни гаранции и затова отиват накрая.

ИВАН ПЪРВАНОВ: Все пак властите в България са три.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Тази глава, която днес беше приета, ще трябва да ѝ търсим мястото. Да мине евентуално преди съдебната власт - не върви. Ще видим.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Да приемем да бъде глава девета, а евентуално в редакционното и третото четене да решим друго. Ако решите още отсега долу можем да предложим това да се гласува да отиде пред ...

ЖИВКО МИЛАНОВ: Различна е и практиката в другите страни.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ако приемем, че това е конституционна гаранция, но то не е единствена конституционна гаранция, трябва да отиде накрая.

По текстовете: 153 - някакви бележки?

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Чл. 153 - колегата Андреев предлага нова точка 8: "Произнася се по конституционността на политическите партии и сдружения."

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Не е нерезонно, защото ние така или иначе в друга разпоредба... по-надолу ще видите, че в самия закон това е включено. Мисля, че това предложение не е лишено от разум.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Неправилно се поставя този въпрос. Регистрацията на партиите е съдебен акт на окръжния съд. То подлежи на общо основание.

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: А в хода на дейността на дадена партия няма ли да възникне този въпрос?

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Тя е регистрирана. Дейността ѝ вече влиза в противоречие с устава. Става дума за нейния устав и на Конституцията.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Прокурорът следи за антиконституционната дейност.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ще стигнем и дотам. Конституционният съд не може да се товари с всички тези задачи. Където са регистрирани - там трябва да се правят възражения.

КИРИЛ ЖЕЛЕВ: Как ще разделим между обикновения и Конституционния съд - кое ще отиде на Конституционен, а кое на обикновен?

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Засега партиите и респективно сдруженията се регистрират в съда. За в бъдеще ще бъде така.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: И по другия механизъм, ако си спомняте, че тъй като Върховният административен и Върховният касационен съд правят предложения пред Конституционния съд, по тази линия пак може да се стигне до същия въпрос и да се решава от Конституционния съд, но при предпоставката, че става дума за нарушение на Конституцията, защото ако е нарушил Устава, но не е нарушил Конституцията, той...

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: Ние имаме съгласно чл. 12, ал. 4 условията, на които трябва да отговаря.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: В Закона за Конституционния съд този въпрос е уреден.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: В Закона за политическите партии има насока уредба - за законосъобразността на дейността на партиите.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Когато градският съд констатира - сигнализира Върховния, а Върховният съд сигнализира Конституционния. Въпросът е дали излишно да се упоменава.

ЖИВКО МИЛАНОВ: В някои страни така е уредено - именно Конституционният съд се произнася по законността и конституционността на работата на партиите.

В един от първите варианти го имаше, не помня кой вече, в нашия проект за Конституция. По-късно се отказахме по съображение, че дейността на политическите партии се урежда

със Закона за политическите партии и по-скоро ще стои въпросът за противозаконност на действията, отклонение от Закона за политическите партии, отколкото нарушение на Конституцията.

Поради това и от съображенията, че те се регистрират и се следи тяхната дейност от съответния ред, окръжен съд, всъщност Софийският градски съд регистрира политическите партии, то би следвало този въпрос да отиде там и след това като втора инстанция - Върховният и Касационен съд да гледа тези въпроси.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: И ако той реши, че не е, тогава вече той има правото...

ЖИВКО МИЛАНОВ: Именно, по тези съображения ние го изключихме тогава като точка от компетенцията на Конституционния съд.

Може би само в случаите, когато Върховният касационен съд, Върховният административен съд по реда, по който е записано тук, намери, че тази материя се отнася до Конституцията, трябва да се произнася и Конституционният съд по въпроса за конституционностьобразността на действията на партиите.

Ако изцяло го отнесем тук, тогава ще привнесем една материя, която не е чисто конституционна, а е вече материя на общите съдилища. Това бяха разсъжденията и предложенията. Аз просто припомням, за да имате предвид за какво става дума.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Има думата господин Мулетаров.

СПАС МУЛЕНТАРОВ: Процесуалното устройство е така - окръжен съд подлежи на обжалване пряко. При създаването на Конституционния съд... ще отпадне, той ще отиде в апелативен съд, респективно по реда на жалбите. Евентуално при съответна процедура - до Върховен съд. Поставя се въпрос за принципа. След като имаме една изчерпана съдебна процедура, независимо че става става въпрос за партиите, който е много важен, дали те създават прецедент Върховният конституционен съд да упражнява някакъв надзор или отменителни функции върху съдебната система. Струва ми се, че малко не е ясно.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: И аз мисля, че далече се отива.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Аз искам да ви повторя една разпоредба. Това е ал. 4 на текста на чл. 153. "Когато установят несъответствие между закон и Конституция, Върховният касационен или Върховният административен съд спират производството по делото

и внасят въпроса в Конституционния съд. Аз мисля, че това е достатъчно, за да се изчерпи тази хипотеза – т.е., има процесуален път да се стигне до Конституционния съд, но ако настоявателите...

ЖИВКО МИЛАНОВ: Същото се отнася и за забраните на партии на етническа основа.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Всъщност, идеята беше Конституционният съд да бъде щита.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Въпросите за тази етническа забрана и т.н. – тези въпроси се преценяват от този съд, който трябва да регистрира дадената партия, и този съд, като откаже на тази база, че има етническа основа и т.н., неговият отказ подлежи на обжалване.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: И така, стигаме пак до Конституционния съд.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Няма да стигне до Конституционния съд. Не е задача на Конституционния съд.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Извини ме, но малко е нетактично да го вкараме в текста за Конституционен съд.

Искам, обаче, да бъде разбран правилно. Мисля, че защитата е дадена по другия ред.

Има още една алинея, която е нова и която мисля, че ще ви задоволи, само че редакционно ще трябва да бъде дооправена, ако не ви харесва начинът, по който съм я формулирал.

Други бележки по 153?

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Нека да се спрем върху въпроса, който повдигна и колегата Андреев. Аз виждам, че се очертават становища по т. 8.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Имаме защитата на ал. 4 на чл. 153.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колегата Андреев поддържа своята теза.

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: Не, аз няма да проявявам упоритост, но...

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Аз съм готов да го приема. Въпросът е дали е достатъчно политично да го направим в Конституция – това е деликатният въпрос, а не другото.

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: Освен това, което посочи Желев, още една – чл. 12, ал. 4.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Да, имам предвид.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Искам да ви кажа още нещо. Новото изречение към ал. 4. Чета пак текста: "Когато установят несъответствие между закон и Конституция, Върховният касационен и Върховният административен спират производството по делото и внасят въпроса в Конституционния. Право да отнесат спорни въпроси имат и председателят на Конституционния съд и главният прокурор в двегодишен срок от влизане на закона в сила." Това е допълнение към ал. 4.

Разбирате ли каква е целта?

СПАС МУЛЕТАРОВ: Не само го разбирам, но ще го и подкрепя, защото по този начин ще се покрие изискването на чл. 136, който е за функции на прокуратурата и реагира срещу незаконосъобразни. Това се отнася и за неконституционния съд.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ще стигнем до четвърта алинея, колеги. Най-напред - обединяваме ли се, а ако колегата Андреев оттегли - добре. Да го докладваме ли долу, или не? (Повечето от членовете на Конституционната комисия не са съгласни да се докладва в пленарна зала.)

"Произнася се по конституционността на политическите партии и движения." Така остава.

Още: "Произнася се по нарушаване на конституционните права, свободи и закони, както и по задълженията на гражданите."

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Известна защита има при намесата на главния прокурор по отношение на граждански права, но не на персона, а на родови понятия. В проекта за Конституционния съд не е разработен изобщо този проблем - личността да бъде защитавана.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Отклоняваме това предложение на Нова Ананиева. Има още едно предложение - гражданите имат право да сезират Конституционния съд за накърнени конституционни права...

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: То пак е същото.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Значи той ще се превърне в парламентарната комисия към Народното събрание - за правата на човека.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Това ви е ясно.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Красен Станчев (153, втората алинея) прилагателното "задължение" не е подходящо за конституционен текст. Изразът е: "Дава задължително тълкувание на

Конституцията". Ще стане: "Дава тълкувание на Конституцията".

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: С това ли ще трябва да започнем?

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ (чете мотивите на Красен Станчев):
"... По-важно е в тази линия да се регламентират процедурите на член от Конституционния съд. Те трябва да бъдат идентични с президента като критерий на процедура..." (Тихо и на фона на общия шум и разговори чете докрай мотивите на народния представител Красен Станчев.) Трябва да се подчертае, че тези тълкувания са задължителни.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Това е единственият орган, който дава така наречените тълкувания. Иначе всеки от нас трябва и може да прави тълкуване.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Това тълкуване е задължително по отношение на всички.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Още бележки има ли? Бележки към 153?

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Аз искам да ви обърна внимание: самостоятелен бюджет - да включваме ли разпоредба? Правилно е, ако вървим по пътя на реципиране на чуждото право - навсякъде... аз тук нося няколко...

СПАС МУЛЕНАРОВ: Ако вървим по този път, това означава, че трябва да правим самостоятелен бюджет и на Народното събрание, и на Президентството, на Министерския съвет.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Добре, аз съм го поставил като въпрос.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Народното събрание как е бюджетът досега?

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Част от държавния бюджет.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Имам редакционна бележка. Към ал.3 новият текст, по вдигнатия текст споровете за компетенции могат да се поставят и от общинските съвети, а аз казвам "да се повдигат". Спорове се повдигат. Това си е чисто правен термин. Става дума за терминологично уточнение.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Не трябва да бъде членувано "спорове".

СПАС МУЛЕНАРОВ: Това не се връзва с първото изречение на тази алинея. Ние казваме: "Инициативата се задействува, за да може Конституционният съд да приложи правомощията си с оглед на тези, които ги има".

ЖИВКО МИЛАНОВ: Това означава, че... смисълът е такъв, че на общинските съвети се дава право само по т. 3 да възбуждат спорове за... не по всички точки. Може би трябва да се каже,

че става дума за само по т. 3 се дава право на общинските съвети да възбуждат спорове за компетентност. Не по всички точки.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Спорове за компетентност по т. 3.

(Повечето от присъстващите членове на Конституционната комисия се съгласяват.)

ЖИВКО МИЛАНОВ: Само това е, а по останалите въпроси общинските съвети нямат право да възбуждат спорове.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Тогава няма ли да бъде по-добре това изречение да се вмъкне към т. 3?

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Става така: "Спорове за компетентност по т. 3 могат да се... могат да повдигат и общинските съвети." Задължително трябва да има едно "и" - "... и общинските съвети". Тази редакция задоволява ли ви?

СПАС МУЛЕТАРОВ: Не може просто да се прелети, защото става въпрос за съдебни производства, а евентуално за прокуратурата трябва отделно изречение.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Право да внасят спорни въпроси имат и председателят на Конституционния съд и главният прокурор в двегодишен срок от влизане на закона в сила. Това, всъщност, е разширен срок за преглед, общо взето. Ако ти не валидираш един закон в някакъв срок и да се позовеше след 37 години на неговата противоконституционност...

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Да, но когато го прилагаш - констатираш, че противоречи на Конституцията.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Едно е да го прилагаш. Когато го прилага - действа второто правило. Върховният касационен и Върховният административен. Той не е ограничен със срок.

Главният прокурор и председателят на Конституционният съд имат отделно правомощие, свое правомощие в двегодишен срок да могат да сезират Конституционния съд, ако констатира противоконституционност на отделен закон или на разпоредба от закона.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Нека да го разгледаме като хипотеза. Ал. 3 дава възможност да се сезира Конституционният съд от президента, Президентският съвет - тези органи, които имат право да сезират Конституционния съд. Става дума за произнасяне на компетенции. Свързано ли е с двегодишния срок?

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Срокът се отнася единствено за председателя... (Не се чува краят на фразата, защото всички говорят едновременно.)

СПАС МУЛЕНАРОВ: Ал. 4, където се предлагаше, се отнася при разглеждане на съдебни актове, правят спорове и се спира. Прокуратурата не върши това. Тъй като в ал. 3 се казва по инициатива на кого може да действа Конституционният съд във всички случаи и по-специално по т. 2 - установява противоконституционност между законите и другите актове - смятам, че ще бъде по-сполучливо от това, ако дойде в ал. 3, а именно Конституционният съд да си действа по инициатива на президента, Министерския съвет, с най-малко една трета от народните представители, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, главния прокурор. По този начин всички ... когато прокурорът констатира не... да има... затова предлагам след... (Не довършва мисълта си.) Вижте какво, двегодишният срок означава, че ние му даваме възможност, ако днес открие нарушението, може и днес, може след два месеца, а може и след две години да сезира Касационния съд.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: И се преклузира.

СПАС МУЛЕНАРОВ: Ние трябва да създадем презумпция пред закона, че всяко нарушение на Конституцията и несъответствие веднага трябва да се коригира - без никакви срокове.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Добре. Предлагам да не слагаме срока. Преди споровете - да не се обвързваме със срок. Преди споровете право да внася спорни въпроси имат Върховният касационен и Върховният административен.

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: И главният прокурор - също.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Не главният. Председателят на Конституционният съд.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Как и председателят?

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Той ще внесе дадено предложение...

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Не би следвало, ако...

ЖИВКО МИЛАНОВ: Тук внасяме съвършено принципно нова позиция. То е самосезирано.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Да, именно, това е идеята, професоре.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Тогава нека да я пообсъдим.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз мисля, че не трябва да я възприемаме, защото след като ние възприемаме неслужебното начало, а това, че той ще бъде сезиран и ще има по-скоро белезите на орган, който разрешава спор за право, макар и за норма в случая (не точно за право) не би следвало да има възможност за самосезиране.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Имайте предвид едно нещо, че така нареченият предварителен контрол винаги покрива понятието "само-сезиране".

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Ние приемаме следващото положение.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Вижте чл. 2: "Произнася се по искане..."

По-нататък бележки по този текст аз нямам. 154? Когато установят несъответствие откриват производство по делото и внасят в Конституционния съд.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Това е преюдициален въпрос и да не е казано, така се постъпва.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: В чл. 154 - ал. 2 искам да направя една поправка, ако се съгласите с нея: "... влиза в сила три дни след обнародването". Аз казвам: "влиза в сила с обнародването", незабавно.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Искам да припомня, че ал. 4 започна от едно много по-широко разбиране. Затова ние оставяме една възможност за гражданина не толкова, колкото възможност за гражданите, когато намират, че противоконституционно е нарушено тяхното право, по този ред да отидат.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Тук има още един въпрос, който ние също обсъждахме и се дискутиреше кога да влезе в сила. Ставаше въпрос, че ако влиза незабавно, онези, които не са узнали, ще прилагат отменения вече закон. Това си е един нормативен акт, тъй като трябва да влиза по общия ред. Тогава ще създадем условия за нови противоречия и нови проблеми. Там вече ще са приложили отменя закон и тогава какво ще стане - ще прилагат един несъществуващ закон и всички тези сделки или актове ще "увиснат във въздуха". Ще създадем условия за противоречия.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Тук става въпрос за решения на съд. Решението на съд не подлежи на обжалване, за да има срокове. С обявяването в срочната книга...

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Господин Грозданов, тук аргументите не са правораздавателни - за характера на акта. Проблемът е, че се появява противоречие в двата случая. Наистина има логика с обявяването решението да влиза в сила, но е ясно, че то не може да стане общоизвестно, за да могат вече адресатите да се ръководят от действителния текст. От друга страна пък се поставя проблема (наистина неблагоприятния проблем): какво ще стане

с правните последици, възникнали в този тридневен срок, от който решението е влязло в сила, до момента, в който... тоест, от момента, в който е произнесено до момента, в който е влязло в сила.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: И други такива действия може да има преди да влезе в сила или преди да стане известно.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Ние не можем априорно да предполагаме, че всички органи са осъзнали противоконституционността със самия факт на произнасянето.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Не забравяйте, че в самото решение винаги се...

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: По характера си това решение е по същество много близко като закон. Това е правна норма и практически е един закон. Тогава би следвало да прилагаме същия режим включително както и за закона.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: На практика той засяга норма. Поставете се въпроса какви ще се последиците от фактите, възникнали в този тридневен срок.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: В решението трябва да уредиш последиците. В самото решение ти трябва да кажеш какво става с възникналите правоотношения.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: В решението само се казва дали е противоконституционен или не е противоконституционен атакувания акт. След това на тази база ще се решават конкретните съдебни спорове.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз предлагам нека да остане три дни, а в решението наистина няма пречка съдът да постанови, че всички правни последици от деня на неговото публикуване, да речем, се променят. Тоест, той може да прегради възможността някой да се ползват в този период от отменения закон. За различни случаи по различен начин ще стоят нещата.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Оставаме с три дни, така ли? Добре. Тук не е въпрос на вкусовщина, а въпрос на аргументация.

"Чл. 155. Конституционният съд се състои от 12 съдии, една трета от които се избират от Народното събрание, една трета се назначават от президента, а една трета се избират на общо събрание." Тук е казано "на общо събрание", а аз казвам "на съвместен пленум на съдиите от Върховния касационен и Върховния административен съд."

Колегите ми направиха бележка, защото аз ползвах..

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Пленум и общо събрание са идентични.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Това е правно-технически термин.

РОСЕН КАРАДИМОВ: По сега действащия ЗУС е така.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Още един въпрос имам, без да настоявам.

Конституционният съд, една трета от който се избират от Народното събрание... или "определят от Народното събрание"? Това не е избор в тесния смисъл на думата.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Избират се в смисъл не от състава на събранието, но депутатите гласуват и ги избират.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Добре.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Съвместен пленум или остава?

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Съвместен пленум, да.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Наистина не е допустимо да има съвместен пленум на два специфични и независими един от друг върховни съдилища. Ако кажем "общо събрание" да обхваща целия състав. Иначе съвместен пленум не може да съществува.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Фактически те са два съвместени пленума.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Няма да споря с теб, защото на мен Тошко Тодоров и Недко Добрилов ми направиха забележка. Аз по начало като мислене на общо събрание ми вървеше много спокойно. Съвместен пленум е на двете съдилища.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Общо събрание на съдиите от Върховния касационен съд.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ал. 2. Тук има едно допълнение в курсива: "Съставът на конституционния съд се обновява през три години с една трета... с по една трета всяка квота, определена по жребий." Тук ние изпадаме в противоречие.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Веднага ще предложа, за да го съвместим с 12-членния състав, тъй като второто изречение влиза в известно противоречие. То вече трябва да бъде по-другояче: "Съставът на конституционния съд се обновява чрез жребий през три години съответно с по една четвърт или една втора от всяка квота по ред, определен със закон.

За какво става дума? Понеже вече едната трета ще бъдат четири души - веднъж двете институции ще трябва да посочат по един човек, а другата - да посочи двама. След това ще се редуват и затова едно такова решение трябва да даде законодателната власт.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Тук се позовавам на съдиите. За три години съдия не се става, а камо ли в Конституционен съд. Тук се оспорва не техниката, а принципът.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Първо, спираме ли се на цифрата 12?

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Цифрата 12 е най-малкото, което сме казали до този момент.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Те са между 9 и 15 обикновено.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Вторият въпрос, който се повдига, е: трябва ли да има... (не се чува края на въпроса, защото много членове на Конституционната комисия говорят едновременно).

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Нали прокарваме принципа на несменяемост на съдиите, а тук - през три години?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Не ви е ясно нещо. Става дума за засичане на различните деветгодишни мандата. На практика само в първия състав на Конституционния съд ще имаме 3, 6 и 9. Оттам нататък всеки, който заеме тази квота, автоматично неговият мандат е 9 години. Това е по-целесъобразно, защото съдържа елементите и на стабилност, и все пак, на вливане на приемственост в самата работа.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Аз предполагам щом ще се прилага принципът на ротацията, да го запишем в чист вид. На всеки три години се обновяват с една трета. В Преходните разпоредби ще въведем норма, в която ще кажем, че за първите ще се обновят с жребий за първите три години и на първите шест години ще се обнови с жребий.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Мен ме смущава едно нещо: три години са недостатъчен срок за квалификация. Обръщам се към всички, които са влизали в съдебна зала.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Това е само за преходния период.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Има един естествен принцип, който вие не искате да проумеете. Във всички други конституции никъде не говорят за ротация, но за да бъде точен - само с едно изключение. Там се залага на нещо друго - на Танатос, на смъртта - на това, че това са хора в края (имайте предвид, че идеята е такава) в края на творческия си път, човек, който няма да отиде вече никъде другаде на работа. Няма да отиде на никаква работа. Не с никакви уговорки - никакви уговорки. Това е човекът, който

от този Конституционен съд отива в гроба и никъде другаде. (Оживление в залата)

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Е, ама след десетина-петнадесет години...

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Моля ви се, разберете го това. Вие искате независим съд, искате безпристрастен съд, искате съд, който да не се подчинява на политически сили...

ЮЛИЙ БАХНЕВ: Защо, на 50 години в гроба ли ще отиде?

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: 59 - и се пенсионираш.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Тези аргументи не бият срещу никой от предложените текстове.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Завършва на 25 години висшето си образование. На 40 години той е направил необходимия стаж, за да бъде избран.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Чакай, ще ти възразя...

СПАС МУЛЕТАРОВ: Работи девет години и на 49 години трябва да го пенсионираме.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Това е най-хипотетичният случай.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Аз съм и против петнадесетте години. Сега ще ви кажа защо. Ако младшият член във Върховния съд е с 15 години трудов стаж, младшият член - минималното е 12, но той реално е на 15. Аз съм против ротацията. Три години са недостатъчни за квалифициране.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Би ли поставил под съмнение... да се избират за девет години?

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Не.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Защо не?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Той се превръща в опасно консервативен орган.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Явно е, че за първите три години - точно когато ще се утвърждава у нас Конституционният съд, това ще бъде крайно неблагоприятно. Ще се отрази неблагоприятно, ако точно понавлязат и една трета от него ще излязат. Тамън ще понавлязат - още една трета ще излязат. Този период трябва да бъде малко по-продължителен. Поради това нека да възприемем, ако държите обезателно да има ротация, да бъде наполовинка. Половината се ротират, след това...

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ама и половината е много голямо число. Да си обмениш ти половината от състава и да го вкараш...

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Още нещо искам да ви кажа, за да ви допълня съжденията. Имайте предвид едно нещо, че в организацията (ти, професоре, си наясно по този въпрос) трима души от тези 12 са всъщност на вратата, те са спиращите, филтъра. Девет души са онези, които ще постановяват решения в тесния смисъл на думата. Става дума за ежедневната работа. Не става дума когато ще бъдат сезирани и трябва да се произнесе целият състав. И минимум от едни колко си души, за да се произнасят. Така че вие имате 9 души, които реално ще работят.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Имайте предвид и друго, че в началния период динамиката на събитията ще е най-голяма и от тази гледна точка именно и възможността за това засичане и навлизане ще е най-благоприятна.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Дали се налага и дали е необходимо в някакъв аспект тази ротация. Девет години - има ли някаква опасност, че той след третата, четвъртата или петата година нещо ще формира, нещо ще се поддаде на влияние, или друго. Има ли изобщо някакъв потенциал...?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Да, аз ще ви изложа един много сериозен аргумент срещу тоталните девет години. Господин Мулетаров, за мен има два съществени факта - първият е, че при липсата на ротация не се създава възможност за някаква приемственост. Все пак животът е една подвижна величина. Колкото и те да са безпристрастни, добре е да има хора с едно установено правно мислене и хора, които идват някак от действителността и по този начин винаги се създава баланс между двете неща.

Второто, което е не по-малко важно: ако мандатът е твърдо 9 години и след 9 години трябва да се избира наново този съд, прекалено много се политизира въпросът с избора на членовете на Конституционния съд, тъй като той се превръща в някакъв решаващ фактор как по-нататък ще се прави оценка на цялостната дейност.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: За три години кой ще си прекъсне кариерата?

ЮЛИЙ БАХНЕВ: Той не знае, че за три години. Нали ще е по жребий.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: По жребий, но все пак...

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ще позволите ли един аргумент и да дам малко сведения, за да може да мислите по аргумента. И така: Австрия - няма въпрос за ротация, ГФР - 12 години е мандатът, Италия - 9 години без право на преизбиране, Франция - 9 години при обновление на една трета на всеки три години - това, което е тук. Португалия - 6 години - възможно преизбиране. Испания - 9 години без право на преизбиране. Белгия - безсрочно - до възрастов ценз и до възможност да работи.

Така че ние се спираме в случая на най-екстремното разрешение - от 7.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Демокрацията има техника и специално Валентер, който беше председател на техния съд, каза, че това е едно много сполучливо намерено разрешение от тях.

ЖИВКО МИЛАНОВ: На 6-те години по-лесно ще изживеем това нещо.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Внимавайте дали ще се защитите от числата - много опасни са тези комбинации. Трябва внимателно да се обмислят.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Имаш 12, половината е 6 - три органа по два - 6. Значи, двама души избира на 6 години всеки...

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Зависи какъв е мандатът на съда. Не смятайте парламента, смятайте мандата на съда.

ЖИВКО МИЛАНОВ: На 10 години тогава. На 5 години смяна.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Имайте предвид, че слезем ли под 4 - влизаме в опасна ситуация. Този Конституционен съд все пак вътре ще има някаква тясна специализация и навлизане дълбоко на отделни хора в проблематиката. По-важното за мен и по-съществено е, че един ще навлезе в проблемите на изборите, друг ще навлезе в проблемите на гражданското право, трети - в сравнително право. Той ще бъде докладчикът и той ще се запознае с цялата световна практика, с нашето законодателство...

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Затова 9 години плътно. (Следва общ разговор и спор по повдигнатите въпроси.)

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Добре, ориентираме ли се първо към ротацията и тогава да търсим формулата? Мисля, че се ориентирахме. Ще има ротация. Въпросът е дали да бъде през три години или, както се предлага - на половинка.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: За разлика от изборите, където има реизбиране на две години, както е в Съединените щати или в Международната организация - по една трета, тук мандатът на отделния член като времетраене не се променя. Просто има преливане или засичане. Само в първия случай те са разделени.

АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ: То е така, само в 45-а година и в Международния съд и в икономическия социален съвет и в Съвета за сигурност.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: После всеки встъпва в тази квота.

АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ: В първия мандат едни ще служат три години, други ще служат...

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Професоре, лошото е, че за тези три години...

ЖИВКО МИЛАНОВ: Нашите опасения са свързани с това какви последствия ще има за този кратък мандат на една част от тях в периода на утвърждаване на този конституционен съд, когато той ще се утвърждава - тамън някои ще понавлязат - след три години - хайде, заминавайте...

СПАС МУЛЕТАРОВ: Някои от тях трябва да бъдат жертва и няма начин, ако приемем ротацията.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Извинявай, Спасен, но на колко години си?

СПАС МУЛЕТАРОВ: На 59.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: И девет - колко стават?

СПАС МУЛЕТАРОВ: 68.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: А знаеш ли колко е средната възраст за смъртността на мъжете в България? (Смях и оживление в залата) Говоря сериозно.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Нали казахме преди малко, че на 40 години той може член на конституционния съд.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Не е така. Двадесет години, а не петнадесет. (Следва дълъг спор по въпроса.)

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Нали господин Павлов казва, че това ще са някакви синодални старци. Ако те ще са над 80 години, за три години той вече е изграден юрист, така че дали ще стои до 85 или до 80..

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Аз съм с 30 години практика и пак не казвам, че съм изграден юрист.

ДП/ЗТ

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Значи не е въпросът в трите години.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Да приемем варианта, който е даден в ал. 2. Приехме, че ще има ротация.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Аз затова исках да ви кажа - за възрастта ограничението, за да могат да протичат успоредно съжденията, защото след това ще стигнете до другото предложение и ще започнем отначало. Каква е идеята? Идеята е, че максималната възраст, на която можеш да вземеш място - това е 65 години. 65 години е възрастта, на която се пенсионираат председателите на върховни съдилища, заместник-председатели и т.н. Иначе пенсионната възраст е 60, знаете това. С други думи, това е първият праг.

Вторият праг, за който аз настоявам и искам колегите внимателно да разберат, че моето съображение не е вкусовщина, че с 15 години трудов стаж влиза във Върховния съд младшия член, а не старшия. Старшият член е с 25-30 години трудов стаж.

Колега Грозданов, колко години е Вашият стаж във Върховния съд? (Смях и оживление в залата)

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Не е въпрос до това кой колко години има стаж, а колко се изисква.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Нека да бъдем реалисти. Когато вие искате от тези хора да са деполитизирани, да не са обвързани в бъдещето си с някаква бъдеща дейност, а не да си правят сметката, че след конституционния съд ще отидат в еди коя си фирма, за да служат и сега да започна да въртя в една посока. Това е край на жизнения път на един човек, на кариерата. Трябва да го гарантирате вие. Аз в закона даже видях една прокарана идея, че дори и да се пенсионира по-рано, преди навършване на 60-годишна възраст, той има право да се пенсионира когато излезе.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Пределната възраст, горната граница - аз съм против такива ограничения. Имам предвид Розанис (ти го познаваш) - той е 72 години, обаче работи за трима млади.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Аз предлагам колегата Павлов да не отстоява този текст. Той е неубедителен. Ще ви прочета: "За членове на конституционния съд се избират български граждани с високи професионални и нравствени качества, които отговарят на условията на чл. 66, ал. 1, от Конституцията... и адвокати с най-малко 20 години професионален стаж и не повече от 65 години. Смятам, че и едната граница, и другата - не върви да слагаме квота. Двадесет години - това вече е амортизиран юрист, който работи в съда и прокуратурата. Това да го знаеш. Той е амортизиран.

След 15-16 години професионалната деформация него го притиска. Става дума за сеч. Затова петнадесетте години все още е творческа. Затова - предлагам да се възприеме текста, както е и с него вече вие да съобразите проекта за закон. Нека да не предрешаваме нещата отзад напред. Разумно е предложението.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: По въпроса за ценза: Австрия - 70 години, ГФР - 68 години, Италия - няма, Франция - няма, Португалия - няма, Белгия - 40 до 70 години. Това са възрастовите граници.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: На практика и ние така - преди 40 години не можем да...

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ние за президента казахме 40 години... (Спор, няколко души говорят едновременно.)

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: На 50 години има хора, които вече са похабени.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: За мен текстът е добър във всичките си алинеи.

СТОЯН СТОЯНОВ: Аз предлагам да спрем до трите години - начина на уреждането в момента да го посочим.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз имам изречение, така че да не го обсъждаме.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ние редакцията трябва да я направим.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Трябва второто изречение да се промени при тази ситуация, защото вече квотите са други. Става дума за четирима, а не за трима души.

СПАС МУЛЕНАРОВ: Прочети го, Янаки.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: "Съставът на Конституционния съд се обновява чрез жребий през три години съответно с по една четвърт или една втора от всяка квота по ред, определен със закон." Законът ще каже кой първо ще назначи - една втора... това е така, защото при това въртене става дума за четирима души, които ще постъпят нови и единият ще назначи един...

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Защо четирима, могат да бъдат трима?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Избирателите са три, но имаш 12 години. Три институции - едната ще назначи един, другата - един, а третата трябва да назначи двама.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Три по четири е дванадесет. Ако кажеш една четвърт ще сменяш трима души на три години. (Следва спор по математически въпрос.)

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Трите години няма да стигнат.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Точно тогава ще получите приемствеността.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Това, което Янаки Стоилов предлага, трябва да влезе в Преходните разпоредби. Тук не може да влезе, защото ще стане правило с жребий да се определя. Така ще стане, ако го запишем тук. Този жребий ще определи само първия път.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Трябва да се каже в Преходните разпоредби, защото те ще определят. Това е важен принцип.

СТОЯН СТОЯНОВ: Тук, според мене, трябва да стане: "Съставът на Конституционния съд се изменя през три години."

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Вие настоявате за тези три години, но поне четири сложете.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Аз се консултирах с математици и те казаха, че може да стане.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Нека долу да се уточним, за да не спорим по числата сега.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Да, но от едната квота ще бъдат двама. Законът ще уреди кой първо ще има квота.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: По закона е, че първата квота с двама души е еди кой си. От дванадесет четвъртинката е трима.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Съставът на Конституционния съд се обновява през три години по една трета.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: От всяка квота.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Не по една трета - по една четвърт.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Ще определим допълнително кое е по-подходящо. Нека да го сметнем долу. Една четвърт се опасявам, че няма да се получи, защото не се засича в третините.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Защо отваряте вратата на популистите за два часа дебати.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Не, ще се говори с математиците, а не в залата да го обсъждаме. Ще се сметне.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: За третата алинея - да оставим така.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Ние сме гласували доверие на господин Павлов да напише цял закон, той поне няколко идеи трябва да възприеме.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Аз не съм съгласен.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Петнадесет години юридически стаж ли да бъде?

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Да.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: "... избират председателя с тайно гласуване за срок от три години..." - няма предложения, нали?

ЯНАКИ СТОИЛОВ (и други присъстващи): Няма. Нямаме бележки.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Към ал. 5 искам да падне "постоянна дейност". Какво означава това? Мога ли временно да правя нещо? Аз отивам в този Конституционен съд, за да върша работа единствено там. Ако имам временно възможността да върша и някъде другаде - какъв Конституционен съд?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз предлагам още едно изменение: вместо "политически и административни постове" да употребим общата терминология несъвместимо с представителен мандат, със заемане на други държавни длъжности, с членство в политическа партия и т.н.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Членството е задължително. При полагането на клетва трябва да си безпартиен.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Да отпадне "със заемане на друга държавна длъжност".

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ами ако не е държавна, ако е във фирма?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Можем да кажем: "Със заемане на друга държавна или обществена длъжност". Можем да добавим и "обществен", ако искате.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Трябва да остане търговска дейност.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: То е по-нататък.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Вместо "политически и административен пост" - "заемането на държавна или обществена длъжност".

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: И както е за народните представители.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Да, но те могат обществена да заемат, но държавна не могат.

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: "... членство в политически партии или синдикат... търговска или друга платена... постоянна професионална дейност."

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Искам да падне "платена". Всъщност, да падне "постоянна". Имам съображения.

Други бележки по 155 имате ли?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Какво е това "с упражняването на свободна търговска или друга професионална дейност"? Какво се влага в "свободна дейност"?

ЖИВКО МИЛАНОВ: Адвокат.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Даже адвокатската.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Тя не е ли платена професионална дейност? Нямаме единен критерий. Какво е това "свободна дейност"? Тя нали е платена професионална дейност? Адвокатът е платен професионалист.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Прокорист не е търговска дейност. Той не участва в търговския бизнес.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Не ми звучи тук, в този текст. Аз разбирам каква е идеята.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Други бележки по 155, господа?

156: какво предлага...?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Понеже свързваме със 155-и, аз предлагам да се върнем към първоначалния вариант в подредбата на текстовете. Това да е началният текст, а после това да бъде 155 първия текст и след него 156 и тогава да тръгнем към другите текстове. Ако забелязвате, другите глави ще видите, че първо сме определяли - примерно какъв е народният представител, после говорим за Народното събрание и за компетенциите на Народното събрание. В тази глава ги обръщаме нещата обратно. Първо трябва да кажем какво е Конституционен съд, а после какво правим, защото твърде неочаквано започва главата.

Така беше, но някой предложи да я обърнем.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Какво предлагате Вие? 155 да стане първия текст.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Тук има лапсос калани: "пълномощията". Трябва да е "правомощията". След четвърта точка имам две допълнения, които моля да изслушате и да обсъдим. "Съществено нарушение на положената клетва" - като основание самостоятелно...

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Те полагат ли клетва? Ние тук нямаме клетва на съдията.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Не, има. Клетвата е в закона.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: След като я няма в Конституцията - не може да бъде основание за отзоваване или за сменяне, как да го наречем.

АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ: Правомощията и в чл. 73 ли са?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Да, правомощия употребяваме.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Нали се съгласихме? Правомощия. Няма спор. Ако трябва да обсъдим този въпрос дали е достатъчно...? Нарушение на положената клетва по закона за (така някак си ще го редактирам)... но въпросът е дали нарушението на клетвата е основание за прекратяване на правомощията. Това е главният въпрос.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Ако със закона се въздигне това...

СПАС МУЛЕТАРОВ: Клетвата обикновено е толкова концентрирано понятие, че точно какво, къде, кога и как от клетвата... трябва да определим процедурата. (Общ разговор, почти всички присъстващи говорят едновременно.)

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Клетвата се полага в присъствие на председателя на Народното събрание, президента и председателите на Върховния касационен и Върховния административен съд. Това е много тържествен акт.

Съдиите подписват клетвен лист със следното съдържание: "Като встъпвам в длъжност съдия от Конституционния съд се заклевам да спазвам Конституцията и законите, да следя и да отстояват съответствието на актовете на президента и Народното събрание с разпоредбите на Конституцията, да изпълнявам добросъвестно своите задължения, да пазя служебната и държавна тайна и тайната на съвещанията на Конституционния съд, да не заемат политически позиции..." Как ви звучи това?

СПАС МУЛЕТАРОВ: Защо трябва да се кълне, когато това е забрана в самата Конституция?

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Чакай сега, това си е забрана в самата Конституция, но ако ти, господин съдия, си издал тайната на съвещанието или си политизирал един проблем излишно...

СПАС МУЛЕТАРОВ: Да, но това е нарушение на Конституцията и... Клетвата обикновено обхваща...

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Вие смятате, че клетвата възпроизвежда всички задължения по Конституцията?

СПАС МУЛЕНАРОВ: Разбира се.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ако се обединим около това становище, тогава е излишно.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Приемате ли другото ограничение - "при несъвместимост с длъжността съдия в Конституционния съд"?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Това да, защото е обективен факт.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: В такъв случай се обединяваме "несъвместимостта" да стане т. 5 на чл. 156 - "при несъвместимост с длъжността съдия в Конституционния съд."

ПРЕДС. ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Закривам заседанието.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Любен Корнезов)

Събрание 20, III ср.

ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Комисия по изработване на проект за
Конституция на България

14.45

ПРИСЪСТВЕНА КНИГА

на 25 юни 1991 г.

Председател

ГИНЬО ГАНЕВ

.....

Заместник-председатели:

ЛЮБЕН АНДОНОВ КОРНЕЗОВ

СТОЯН ДИМИТРОВ ГАНЕВ

.....

ЕЛЕНА ПЕТКОВА КИРЧЕВА

.....

Секретар

ЯНАКИ БОЯНОВ СТОИЛОВ

.....

Ч л е н о в е :

1. АЛЕКСАНДЪР АСЕНОВ ДЖЕРОВ

.....

2. АЛЕКСАНДЪР ВАСИЛЕВ ЛИЛОВ

.....

3. АЛЕКСАНДЪР ТРИФОНОВ ТОМОВ

.....

4. АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ ДИМОВ

.....

5. АНГЕЛ СТОЯНОВ МОМОВ

.....

6. АТАНАС ГАНЕВ РАДЕВ

.....

7. ВАСИЛ ТРИФОНОВ ДОЛАПЧИЕВ

.....

8. ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ ИВАНОВ

.....

9. ВИКТОР ГЕОРГИЕВ ВЪЛКОВ

.....

10. ВЛАДИСЛАВ ЖЕЛЯЗКОВ ДАСКАЛОВ

.....

11. ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ ПИРИНСКИ

.....

12. ДИМИТЪР ГЕОРГИЕВ ДИМИТРОВ

.....

13. ДИМИТЪР ПЕТРОВ ЛУДЖЕВ

.....

14. ЕЛКА ГЕОРГИЕВА КОНСТАНТИНОВА

.....

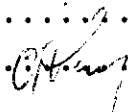
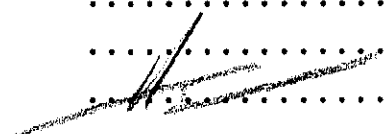
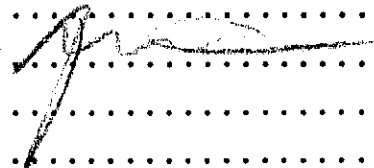
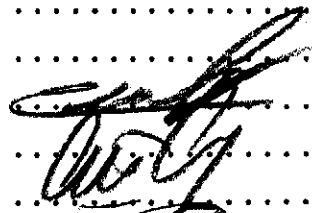
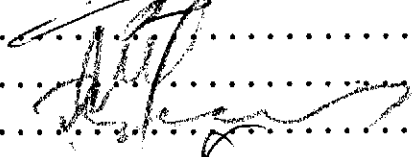
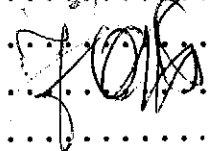
15. ИБРАХИМ ТОСУН ТАТАРЛЪ

.....

16. ИВАН ЗАПРЯНОВ ГЛУШКОВ

.....

.....

- 17. ЙОРДАН АНДРЕЕВ СТОЯНОВ .....
- 18. ЙОРДАН ТОЧЕВ КУКУРОВ .....
- 19. КАЛИН НИКОЛОВ ДИМИТРОВ .....
- 20. КИРИЛ СТОЯНОВ ЖЕЛЕВ .....
- 21. КРАСИМИР АНДРЕЕВ ПРЕМЯНОВ .....
- 22. КРУМ СПАСОВ НЕВРОКОПСКИ .....
- 23. ЛЮБЕН НАЙДЕНОВ ГРОЗДАНОВ .....

- 24. ЛЮБОМИР ЛАЛОВ ИВАНОВ .....
- 25. МАРИАНА СИМЕОНОВА ХРИСТОВА .....
- 26. МЕДИ ДОГАНОВ ДОГАНОВ .....
- 27. МИЛАН ДРЕНЧЕВ ЛАЗАРОВ .....
- 28. МИРОСЛАВ ДИМИТРОВ ДЪРМОВ .....
- 29. МИТРОПОЛИТ ПАНКРАТИЙ .....
- 30. МИХАИЛ НЕДЯЛКОВ САВОВ .....
- 31. НЕНЧО МАРИНОВ НЕНЧЕВ .....

- 32. НИКОЛАЙ ГЕНЧЕВ ПАВЛОВ .....
- 33. НОРА КРАЧУНОВА АНАНИЕВА .....
- 34. ПЕТЪР АНТОНОВ ДЕРТЛИЕВ .....
- 35. ПЕТЪР ЗАХАРИЕВ КОРНАЖЕВ .....
- 36. ПЕТЪР КИРИЛОВ БЕРОН .....
- 37. ПЕТЪР СТЕФАНОВ ОБРЕТЕНОВ .....
- 38. РОСЕН ХУБЕНОВ СТОИЛОВ .....

- 39. РОСИЦА АНАСТАСОВА СБИРКОВА .....
- 40. РУМЕН ИЛИЕВ ВОДЕНИЧАРОВ .....
- 41. РУМЯНА НИКОЛОВА ШУБЕКОВА .....
- 42. СНЕЖАНА ДАМЯНОВА БОТУШАРОВА .....
- 43. СОНЯ КРУМОВА МЛАДЕНОВА .....
- 44. СПАС АТАНАСОВ МУЛЕТАРОВ .....
- 45. СТЕФАН ДИМИТРОВ САВОВ .....

- 46. СТОЯН БОРИСОВ СТОЯНОВ .....
- 47. ТОДОР НИКОЛОВ ЛЮЦКАНОВ .....
- 48. ТРИФОН ДИМИТРОВ МИТЕВ .....
- 49. ХРИСТО ИВАНОВ ХРИСТОВ .....

- 50. ЧАВДАР ЙОРДАНОВ КЮРАНОВ .....

- 51. ЮЛИЙ ЮЛИЕВ БАХНЕВ .....
- 52. ЯНКО НИКОЛОВ ЯНКОВ .....